

*Mormor Morfar
och jag.*

Jag i barnvagn utanför Holmsteds hus.

Mitt Rynninge

Bengtsgården tidigt 1900-tal.

Bengtsgården ca år 2000.

Morbror Sven och Viola.

Morbror John och Svea.

Bakre raden från vänster:

Morbror Elov, Astrid, mamma Rut, Erik Karlsson,
jag, Erik Larsson, moster Ellen och morbror Valter.

Främre raden från vänster:

Moster Kerstin, morfar Karl, mormor Vilma och moster Anna-Lisa.

Det här är några rader som är framkallade ur mitt minne och som handlar om min uppväxt i Rynninge hos min mormor och morfar och sedan spridda delar framåt i tiden som jag har tyckt varit värt att nämna.

Jag är född den 2 januari 1940 i Olaus Petri församling i Örebro eftersom min mamma bodde och jobbade där. Jag har av naturliga skäl inga minnen från mina första år. Mina minnen börjar vid fyra års ålder.

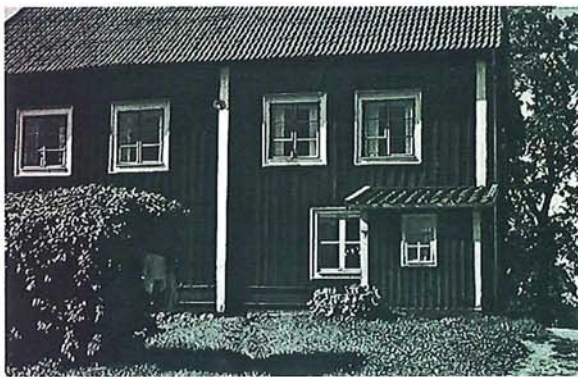
Mitt allra första minne är när jag fick följa med min mamma Rut och hennes kompis Ingrid Eklund när de promenerade på Fänningevägen.

När vi kommit en bit så mötte vi en hare och jag blev livrädd och gallskek så mamma fick bära hem mig igen. Mitt andra minne är när jag fyllde 5 år och vid frukosten upptäckte några paket som låg på ett bord i köket och ett av paketen innehöll en röd spargris som jag tyckte var så fin.

Pelle ca 3 år.

Nu kommer en beskrivning av hur jag som 6-åring minns mitt hem i Bengtsgården.

Bengtsgården.

Till höger i farstun stod ett bord med en skokartong som innehöll skoputsgrejer. På sommaren stod även en giftspruta (DDT) mot flugor där. Under bordet ställde man vardagsskorna om de var lortiga sedan böt man till rena innan man gick in. På väggen satt en brandsläckare av morotsmodell (blå). Rakt fram var garderober för vardagsytterkläder och på golvet ställde man stövlarna. På den här tiden hade alla skor på sig inomhus.

När vi kommer in i köket var köksbordet direkt till vänster och fem stolar. Morfar först, sedan Kerstin, mormor, jag och Elov. Till höger fanns en ganska hög byrå med en spegel och en väckarklocka på. Varje morgon tittade jag på klockan som skulle bli 07.50 när jag åkte till Lillgår'n för vidare färd till skolan.

Efter byrån fanns en stol och ett bord, samma som mina paket låg på på femårsdagen. Mellan skafferidörren och dörren till övervåningen var vattenpumpen med slask. Vi handpumpade upp kallvatten i ett handfat och sedan tog vi varmvatten ur reservaren vid spisen och blandade med när man tvättade sig. Därefter kom diskbänken med skåp under som innehöll kastruller och en del karotter och skulhinken (också kallad grishinken). Sedan kom vedspisen som mormor tände klockan sex varje morgon. Vedlåren var nästa pryl. Den var infälld med handtag på luckan som man vickade ut. Efter vedlåren var det mera skåp, kastruller och andra saker för kökets behov. Över spisen var en stor gammaldags murad ventilationskåpa.

Ofta om vintrarna efter jul sattes vävstolen upp mellan köksbordet och kammaren. Jag har minne av att när man varpade upp tråden till väven så användes en stor vinda som var mellan golv och tak så jag kunde åka karusell på den.

Vedspisen.

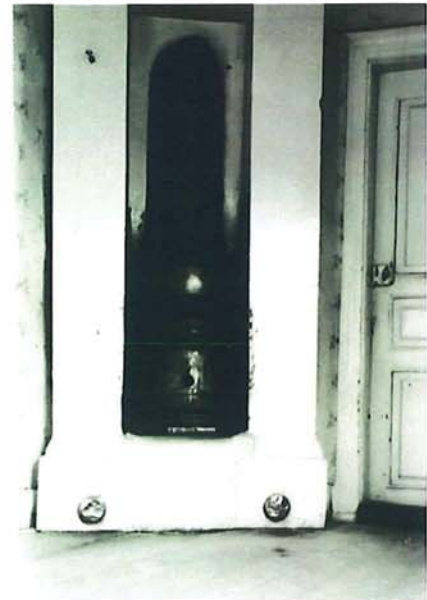
Inne i kammaren är morfars soffa till vänster, sen telefon på väggen (nr 20B). När man vevade så svarade de "Ullersäter". Då fick man uppge numret till den vi skulle ringa till. Detta gällde endast för lokalsamtal. Utanför lokalområdet fick man begära rikssamtal. Då ringde telefonstationen upp och vi fick begära vilket nummer man skulle till.

Teleoperatörerna i Ullersäter var två syskon som hette Jäderberg och de var i tjänst dygnet runt.

De kunde förstås avlyssna samtalen och om ett sånt tillfälle berättade Elov när han ringde till Kerstin och pratade så tog samtalsämnet slut syskon emellan varvid Jäderberg uppmanade dom att säga något. Andra gånger kunde han säga att "abonnenten är inte hemma", så då utgjorde han en social länk i samhället.

Nu kommer vi till morfars skrivbord som stod under fönstret mot ladugården. En morgon när Kerstin öppnade fönstret och vädrade var jag med. Då ylade en räv i Berghagen och jag blev över mig given och skrek för jag visste att John skulle komma den vägen.

Efter skrivbordet hängde kammarklockan som morfar skruvade upp varje dag. Sen kom mormors byrå sedan en stol och under fönstret på gaveln stod mormors symaskin som hade trampor. Härnäst är mormors säng. Till höger från köket räknat stod en bergslagskamin.

Bergslagskaminen.

Vi går nu in i salen där direkt till höger hänger salsklockan som jag fick på min arvslott och hade här i Fänninge i många år, men eftersom jag hade en här förut så tyckte jag att klockan skulle komma tillbaka till sin ursprungliga plats så jag frågade Markus (som nu är ägare i femte generationen) om han ville ha den och det ville han gärna.

Salsklockan.

Skåpet.

Till vänster innanför kammardörren stod en stol av ek. Sedan skåpet som jag tyckte var så fint. I underdelen förvarades mat- och kaffeserviserna till högtidliga tillfällen och den övre delen, som hade gröna glasdörrar, innehöll finare glas av olika slag. Vid arvsskiftet ville ingen av de andra ha det fina skåpet, så när jag kom hem frågade jag Marie Anne om jag fick åka och hämta det och det gick bra. Skåpet hamnade i bagarstugan några år, men står nu på hedersplats i salen.

Ett ekbord med åtta stolar står mitt på golvet och en vit kakelugn pryder väggen mot mitten av huset.

Nu går vi uppför trappan och kommer upp till en hall. Till höger: en dörr upp till vinden, till vänster: en dörr in till rummet vid norra gaveln, rakt fram: dörren till Elovs rum. Innanför Elovs rum låg Kerstins och mitt rum. Om vintrarna bodde Elov hos Ellen och Erik i Hilderslund så Kerstin och jag bodde själva och ibland var det riktigt kallt och Kerstin var frusen så hon eldade på i vedkaminen så jag gick ut i hallen som var kall och svalkade mig.

Jularna som jag minns det var underbara. Det började med att jag fick följa med Sven och hämta en julgran på Rynningeskogen som var en stor upplevelse för en femåring. Dagen innan julafton skulle den in och kläs. Det var Elov som satte på foten och klädde till en del, sen hjälptes vi åt med resten. Ljusen i granen var stearinljus. När julbonaderna var uppsatta blev julen fulländad. Jag stod och tittade långa stunder och drömde om en värld i tomtarnas land. Julaftonskvällen kom till slut och alla samlades vid det stora julbordet som skulle avätas innan tomten kom och sen skulle det ju diskas också. När det äntligen var klart ställdes stolar på rad i köket och alla satt och väntade på tomten. Snart knackade det på dörren och tomten kom och delade ut julklapparna ur sin säck. (Jag kan viska att flera år efteråt fick jag reda på att det var Majbritt som var tomt).

Sen levde jag som i en dröm hela helgen. På juldagsmorgonen skulle några åka till julottan i Fellingsbro och då var taxi beställd till kl. 06.00. Det var särskilt mysigt under juldagarna för då eldades i alla kaminer och kakelugnar så jag kunde springa runt i hela huset och leka med sakerna jag fått i julklapp. Mina vänner, bröderna Kurt och Hans, kom och lekte med mina leksaker och jag gick till dom och lekte med deras. Elov hade ett coronaspel med tio kulor som vi ofta roade oss med.

En tradition varje juldag var att alla skulle promenera till Ringsborg och dricka eftermiddagskaffe. Alla utom morfar. Då bjöd Astrid på en massa godsaker och alla hade trevligt. Ett fint minne att tänka på.

Ringsborg.

Efter jul och nyår var det också dags för de traditionsenliga julgransplundringarna för oss barn i byn. Vi samlades hemma hos varandra och hade mycket trevligt med olika aktiviteter, som om att roa oss med något spel eller andra lekar som t.ex. ryska posten. Det gick till så att en utav oss gick ut ur rummet och knackade på dörren, så svarade man med "vem där?". "Det är ryska posten" svarade den som knackat. "Kom in" blev uppmaningen från rummet och då fick postiljonen fyra alternativ att välja på som var: handtag, famntag, klapp eller kyss. Det var mycket spännande att få höra hans önskan, men vad jag kan minnas var det ingen som tordes säga tvåan eller fyran på grund av blygsel. Efternågra timmar så var vi både mätta och trötta, men nu väntade det bästa av allt som var påsarna med allt godis i. Det var en apelsin, ett äpple, pepparkakor, en tablettask och en chokladbit och jag minns den goda lukten i påsarna än idag.

Ute på gården ligger brygghuset. I ena ändan är slöjdkammaren och tillika sadelkammare. Inredning var en hyvelbänk med olika hyvlar under och på väggarna olika sågar. På golvet stod en sadelhäst även kallad selbock. Där fanns även en bergslagskamin som morfar eldade i kalla vinterdagar när han lagade selarna till hästarna. Han satt gränsl över selbocken och med en fotpedal klämdes delen fast som skulle lagas. Då kunde jag passa på att vara där och leka vilket inte gick för sig annars. Det blev spikar på fel ställe, sa morfar.

Brygghuset.

Vägg i vägg med slöjdkammaren är tvättstugan med sin vedeldade pannmur. Där gjorde man storbyk höst och vår. Först lades tvätten i blöt i stora träkar något dygn. Vittvätt lades i särskilda kar med en lutblandning som gjorde att persedlarna blev kritvita. Sedan tvättade man i kokhett vatten med tvättmedel i träkaren. Mina minnen från de här stunderna är att jag fick bada i en mindre balja och röken var som dimman vid Lützen. När tvätten ansågs ren skulle den sköljas då körde Sven fram häst och vagn och tvättkaren lastades på för transport till Holmens brygga i Ringaby. Där stod dom på knä och doppade tvätten i rinnande åvatten och sedan klappades densamma med särskilda klapprän för att mjuka upp fibrerna i materialet.

Väl hemkommen så hängdes all tvätt upp för att torka. Därefter återstod att mangla och stryka. Ibland fick jag i uppdrag att dra veven på den stora mangeln som stod inne i bagarstugan. Det här var min minnesbild av när det tvättades.

Min mamma Rut och moster Anna-Lisa byker tvätt vid Medinge.

Vid södra gaveln mot brygghuset är en utbyggnad av mursten som kallades för mjölkrummet där flaskorna från kvällsmjölkingen skulle förvaras. I rummet var en nedsänkt vattenbassäng för flaskorna att stå i under natten.

På vintern när isen var som tjockast åkte bönderna till sågviken och sågade upp isblock som var 1 gång 1 meter och körde hem på kälkåken och lade i stackar på någon skuggig plats. Sedan täcktes isen över med sågspån från Vassbrosågen. Först med gammalt spån sedan ett lager med färsk överst. När man sedan behövde använda isen till kylning användes en yxa för att sönderdela isblocken i lagom storlek. Den största delen av isen gick åt till att kyla mjölken i vattenbassängen, men även en del till isskåpet som användes till att förvara matvaror i.

Ett annat minne från den här tiden är när man slaktade grisen till jul. Det var alltid två grisar på tillväxt i ladugården som ofta blev väldigt stora, åttio till nittio kilo halvan. En såldes till slakteriföreningen och en slaktades hemma. När stunden var inne i början på december kom slaktaren, ofta Kalle Gill, och då började cirkusen när grisen skulle ledas ut. Han satte en repsnara om överkäken på grisen och trädde en säck över huvudet sedan drog två karlar allt vad de förmådde medan grisen skrek i högan sky. När grisen var ute tog slaktaren fram slaktmasken och med ett välriktat skott på pannan var grisens saga all. Då kom mormor med en bunke och visp och tog reda på blod till blodpudding och andra delikatesser. Det var bråttom medan grisens hjärta ännu slog. Nästa moment var skällning av grisen så att alla hårstrån försvann. Grisen lades i ett stort träkar som fylldes med kokhett vatten och med rep som hade lagts under grisen drog man fram och tillbaka till det mesta av håren var borta, sen finputsades grisen med en skålskrapa. När detta var gjort hängdes grisen upp i bakbenen och man skar upp magen och tog ut inälvorna som alla blev till goda maträtter. Tarmarna rengjordes och blev till skinn på julkorven. Levern var en delikatess liksom rökt hjärta och även njurarna användes. Lungorna gjorde man lungmos av. När grisen var tömd på alla inälvor delades den mitt itu och hängdes på ett svalt ställe en vecka för att köttet skulle bli mörkt. Då kom slaktaren igen och styckade grisen i småbitar. Sen började en intensiv tid med konservering och korvstopning som även jag fick medverka till ibland med att dra veven på köttkvarnen.

En utav skinkorna på grisen och även en fläksida skulle ibland rökas och då lämnades de in till Kalles mamma "mor Gill" som hade ett eget rökeri i en liten murad byggnad på tomten. Några gånger blev det min uppgift att ta cykeln till Ullersäter och hämta de nyrökta varorna som sedan förvarades i en trälår med lock i bagarstugan. Jag tror att mormor strödde salt på fläsket för längre hållbarhet, men är ej säker. Det jag vet är att jag ofta gick in och lyfte på locket till trälåren och kände den underbara doften som var helt fantastisk.

När någon höna hade värpt färdigt och fallit för åldersstrecket så tog mormor henne till vedboden där morfar väntade med yxan. Först snurrade mormor hönan så att hon blev yr. Sedan lade hon huvudet på huggkubben och morfar höll i näbben och med ett välriktat yxhugg var hönans saga all. Därefter blev hönan en god söndagsmiddag.

Jag tyckte så mycket om att vara med morbror Sven när han arbetade så ofta gick mina steg till ladugården. Dynggrännan blev min arbetsplats, men dyngkärran som var flatbottnad av trä med järnhjul fick Sven köra ut på dynghögen, men mest var jag inne hos småkalvarna. På somrarna fick jag leda ut småkalvar på bete och tjudra vid ett spett oftast nedanför ladugården, men när vi gick förbi hönsgården kom tuppen som Elov hade retat upp och flög på mig varje gång, så en eftermiddag tröttnade jag och tog tuppen och doppade ner honom i hästarnas drickesho i stallet. När jag tog upp honom var han livlös och jag blev rädd att han dog, men efter en stund reste han på sig och sprang ut så fort han kunde. Sedan den dagen rörde han mig aldrig mer.

Ibland hade Sven mycket arbete att göra som när skörden skulle in t.ex. då rustade Kerstin i ladugården om kvällarna och vid 9-10 års ålder så kunde jag hjälpa henne lite ibland. Efter ytterligare något år var jag kapabel att göra hela mjölkningen själv av de 13-14 korna och det kände jag stor tillfredsställelse över.

På sensommaren blir det alltid mindre med gräs för korna att beta av i närheten av ladugården så då kan det bli långa promenader till betesplatsen. Som längst motade vi korna 2 km till kohagen, halvvägs till Oppboga efter Rynningevägen. Det åkte inte så många bilar på den tiden som tur var. En nästan lika lång väg till betesmarken gick till logstycket nere vid ängen och en gång då jag hämtade korna så blev det ett förskräckligt åskväder med ösregn och den största blixtnedslaget som jag har sett i hela mitt liv slog ner mitt framför mig och efteråt fick jag höra att den slog ner i Olle och Elsas ladugård vid Furuhill och brann ner till grunden. Furuskogen drabbades också med två döda kor i ladugården. Året var 1951 och jag var 11 år. Elov kom och mötte mig och han berättade efteråt att jag sagt förvånat:
-"Varför kommer du?".

När säden var mogen på hösten så skulle tröskverket fram. Det ägdes gemensamt av några bönder i byn som också hjälpte varandra med tröskningen. Dessa stunder minns jag med glädje för alla var så glada och skojade mycket med varandra, men det var också slitsamt. Kanske mest för den som stod vid tröskverket och tog hand om säckarna som kunde väga 100 kg och mer ibland. Hemma hos oss var det Sven som hade den sysslan och jag var väldigt imponerad av hans styrka när han bar de här tunga säckarna upp för trappan till magasinet för förvaring.

När Sven hade ärende till "Kvarna" i Ullersäter fick jag ibland följa med och det var alltid lika spännande och intressant att se på när dom arbetade där. Jag fick sitta bland säckarna på vagnen och åka och bara det var en stor upplevelse. Säckarna var fyllda med havre och den skulle malas till foder åt korna i ladugården. När säckarna lastats av sattes en repsnara på säcken som sedan hissades upp genom en lucka i taket till mjölkvarnen som hade två stora skårade stenar som gned mot varandra och malde säden till mjöl. Därefter fylldes säckarna igen och kom ner samma väg som de åkte upp. Antalet anställda i magasinet vid den tiden var nog som mest ca 10 stycken och på kontoret fanns föreståndaren Nils Qvarnström som var en mycket duktig och omtyckt person av bygdens bönder, men han var lite glad i flaskan emellanåt och det har jag ett minne av. En sommarnatt vid 02.00-tiden vaknade jag och hörde röster utanför mitt fönster och då blev jag lite rädd, men efter en stund så tordes jag glänta lite på rullgardinen och då stod Qvarnström och pratade alldeles för sig själv därute. Efter en stund vinglade han iväg till Pettersons, troligen på väg hemåt, och jag hörde inte av honom något mer.

"Kvarna" (som var namnet i folkmun) var en filial till Centralföreningen som numera heter Lantmännen.

På hemvägen ibland så hände det att Sven hade något ärende in till smeden Rydberg och det var mycket spännande att komma in i smedjan med alla maskiner som drevs med remmar som snurrade mellan golv och tak. Allt var sammankopplat så när han startade en maskin gick de andra igång också. Gunnar Rydberg var inte bara smed, han var även duktig rörmokare och blev en känd profil i bygden när han kom på sin cykel med låda på pakethållaren, fylld med verktyg för att utföra något uppdrag till kunden.

De här resorna minns jag fortfarande som ett stort äventyr, att som fem-sexåring få följa med ända till Ullersäter.

På äldre dar går tankarna ofta tillbaka på ungdomens somrar i Rynninge. Endast iklädd kortbyxor sprang jag ut om mornarna och livet lekte helt bekymmersfritt. En höjdpunkt varje sommar var när Elna och Folke med sonen Einar kom och hälsade på. De stannade i två veckor och var med och höbärgade. Einar var i min ålder, så vi lekte bra ihop.

Höbärgning.

Min mormors syster Elna med maken Folke och lille Bo. Bo gick tyvärr bort vid 2-års ålder. Senare kom sonen Einar.

Min mamma var ofta hemma på sommaren och vi åkte mycket och badade vid Vassbron. En väg gick ner till vänster före bron till en liten plaskdamm där jag hade min första upplevelse av badlivet. När jag blev lite äldre fick jag följa med Kurt och Hans. Då gick vi längre ut på djupare vatten. En dag cyklade vi dit sju gånger för det var så varmt.

Hans, som bodde i Lillgår'n, och jag lekte nästan varje dag och vi var bästa vänner hela livet. Vad jag kan minnas var vi aldrig osams. Hans var född i augusti 1939 och skulle börja skolan 1946 medan jag var född 2 januari 1940 och skulle få börja först 1947. Det var bekymmersamt för mig, men min mormor förstod mitt dilemma och tog med mig till doktor Pontén för att se om jag var skolmogen och efter en tid kom besked att jag fick börja.

Jag och min allra bästa vän Hans Qvist.
(Hans gick bort den 3:e augusti 2023 och begravdes på sin 84-årsdag.
Jag kunde tyvärr inte närvara på grund av att jag mer eller mindre varit sängliggandes de senaste åren).

I mars 1946 kom en ny familj till Storgår'n i Rynninge. Det var Geron och Lisa Oskarsson med åtta barn och två var i min ålder. Lennart blev min klasskamrat i fem år. Stig var två år yngre. Varken Hans eller Lennart kunde cykla, men eftersom jag hade lärt mig så skulle jag lära dom innan skolan började, men det var inte så lätt. Jag hade ingen egen cykel än, men jag fick låna Kerstins damcykel som vi övade med. Vi började vid postlådorna vid Lillgår'n och utför Fänningevägen och jag sprang och höll i pakethållaren, men ingen kunde ta kurvan utan körde i diket med brännässlor. Sen var det slut på träning den dagen.

Jag fick en blå nyrenoverad mellanstor cykel på sommaren innan skolan började. Min förväntan på att få börja var mycket stor. Så kom dagen när det var dags att ge sig av, men då tröt mitt mod. Jag sprang ner till ladugården och gömde mig i en kalvkätte så Elov kom och hämtade mig och följde med till Lillgår'n där Kurt, Britta, Hans och Lennart väntade. Sen bar det iväg till Oppboga skola där fröken Rut Hermansson väntade på oss små i första klass.

Oppboga skola.

Efter vägen på Rynningeskogen anslöt Gunnar Nilsson och Karl-Ivar Jansson. Kurt, Britta, Karl-Ivar och Gunnar de gick i storskolan för Jean Sjögren. Skolvägen var fyra kilometer som vi cyklade på cirka 20 minuter. Om vintrarna när vägen inte var plogad åkte vi skidor genom skogen in vid Johan Berg. Vi kom ut i kohagen förbi Edvin Nilsson ut på Rynningevägen en bit och in igen i skogen bortom Ugglebovägen rakt mot Klangbacken som var stor som Mount Everest för en förstaklassare. Som tur var fanns lilla Klangbacken som vi små kunde åka i. När vi senare tordes åka i den stora och spåret blev uppkört kom vi långt ner på Sättraviken och sen var det inte långt kvar till skolan. Det hände även att vi åkte spark till skolan när det var isgata.

Ibland var det riktigt kallt på vintern. Då fick vi gå upp till slöjdsalen och få varsin mugg med varm mjölk som Sjögren hämtat i Oppbogaladugården. Fru Jakobsson värmden i en stor kastrull på vedkaminen, men det var inte med någon större förtjusning vi drack för det blev skinn på mjölken, men Sjögren övervakade så att alla drack ur.

Muggen.

Ett minne från småskolan är när syster Ebba kom och vi skulle få någon spruta. Eterlukten som kom från tamburen kommer jag ihåg än idag. En efter en blev kallad ut till tamburen och skräcken spred sig mer och mer i skolsalen.

Ett annat minne är när det var dags för det årliga tandläkarbesöket. Det var både roligt och otäckt. Det roliga var att få åka taxi och det otäcka var att sitta i väntrummet och höra när någon skrek i högan sky inne hos tandläkaren, som hette Hell och hans fru. Vi önskade få komma till fru Hell för hon var mycket mjukare.

Klassfoto i skolsalen med fröken Rut Hermansson.
Oppboga skola.

Vi satt en och en i skolbänkarna som var av trä och sitsen med bänken och lock satt ihop. Första tiden användes bara blyertspennor, men senare fick vi lära oss skriva med bläck. Det var en penna med stift som man doppade i ett bläckhorn och sedan användes ett mjukt papper som kallades läskpapper att torka upp bläcket med. Varje morgon började med att fröken spelade någon psalm på orgeln och vi fick sjunga med.

Första advent var det lite extra mysigt för då tände vi ett ljus på varje bänk. Ljusstaken var en halv potatis som man borrade hål i.

När första skolåret var till ända kom examensdagen som jag minns med glädje. Många föräldrar samlades, men till mig kom oftast moster Anna-Lisa som jag tyckte var så roligt och av henne fick jag ett kuvert med en hel femma.

Efter examen blev det dags att börja simskolan i Oppboga. Jag gick i fyra år, men jag kunde simma lite redan första året. Sjögren var vår simlärare och först fick vi sitta i Belleviehagen och öva på torrsim tills vi kunde arm- och bentagen sen gå ner i bassängen som man bottnade i och börja med armtagen. När vi sedan övade bentagen fick vi ha en bred rem runt magen och Sjögren fäste en käpp i remmen och höll oss uppe vid ytan. Bassängen var åtta meter lång och jag minns när jag kunde simma hela längden utan simdyna. Då åkte jag stolt hem och berättade för mormor som blev glad och sa att:

-”Då ska du få pannkaka till middag”, som hon visste jag tyckte så mycket om.

Simavslutningarna var alltid festliga tillställningar med sim- och dykuppvisningar och många elever gjorde prov för olika märken. Simborgarmärket var bröstsim tvåhundra meter. Då simmade man fyra gånger över Arbogaån. Vid ett tillfälle besöktes simavslutningen av I3:s musikkår som marscherade och uppträdde i Belleviehagen.

En vinterdag när vi gick i andra klass hände något förskräckligt. En av mina skolkamrater hade gått genom isen och drunknat. Några pojkar hade spelat bandy på isen utanför fabriken då bollen kom iväg mot strömmen mellan Oppboga och Frötuna. När Sture skulle åka och hämta den brast isen och han blev kvar. Brandkåren var där och draggade, men det var skollärare Sjögren som hoppade i och drog upp kroppen. Sture Martinsson var en snäll och god kamrat. Vi saknade honom mycket och sorgen var mycket stor. Vi övade för att hedra honom på begravningen med bland annat att sjunga videvisan.

”Sov du lilla videung, än så är det vinter.
Än så sova björk och ljung, ros och hyacinter.
Än så är det långt till vår, innan rön i blomma står.
Sov du lilla vide, än så är det vinter.”

Det blev en fin begravning i Fellingsbro kyrka och efteråt så blev vi bjudna hem till Stures föräldrar som bodde alldeles intill fabriken. Vi blev ompysslade och försågs med mycket gott att äta innan dagen var över och vi, som var Lennart, Hans och jag, cyklade hem till Rynninge igen.

Min uppväxt hos mormor och morfar var den bästa man kan tänka. Mormor var alltid så snäll och trygg och blev som en mamma för mig och min mamma blev som en bonusmamma. Morfar han bara fanns där, men ibland ville han kommentera mina göromål, men mormor kom alltid till mitt försvar.

–”Du skall låta munnen tysta mun, pojke” var ständiga uppmaningar vid matbordet och jag förstår honom, för min mun ville bara prata hela tiden.

Min mormor Vilma, jag och morfar Karl.

Någon pappa saknade jag aldrig för jag hade Sven och Elov som mina förebilder. När vi skulle rita något till far på fars dag då ritade jag till Sven och Elov blev som en bror för vi umgicks så mycket.

Elov hade gått på lantmannaskolan i Fellingsbro och tanken var nog att han skulle överta gården när morfar blev pensionär.

Morbror Sven.

Morbror Elov.

Min morfar Karl.

Några minnen som jag har av morfar det är när vi sitter till bords och äter så tyckte jag alltid att det såg så gott ut när han tuggade sin mat innanför sin stora mustasch. Särskilt när han åt stekt salt sill då höll han sillen i huvudet och stjärten och tuggade tills det bara var ryggbenet kvar. Småbenen silade han ut genom mungiporna. Numera är det en av mina favoriträtter, men på den tiden smakade det bara illa.

Ett minne är när han satt vid köksbordet och rakade sig. Han använde sig av en fällbar rakkniv som han striglade (vässade) på en läderrem som var fastsatt på väggen bakom honom innanför gardinen. Ett handfat med vatten ingick plus en tvålkopp med en liten rund rakborste som han använde till att tvåla in ansiktet med. Och spegeln

som han tittade i var den som stod på byrån innanför dörren till höger. När det hela var färdigt duttade han på lite rakvatten och avslutade med att torka sig med en handduk.

Ett annat minne jag har av morfar, och som jag har berättat om i en tidigare skrift, är när han ledde in hästen Stjärn i slakteribilen för hans sista resa. Efter att bilen åkt iväg så stod han kvar på ladugårdsbacken och grinade som ett litet barn och jag förstod inte då varför han var så ledsen. Efteråt när jag blev äldre och tänkte på den här händelsen så förstod jag bättre. De hade varit arbetskamrater i nästan 30 år och jobbat tillsammans i vått och torrt. Detta minne vill aldrig släppa mig.

Kriget pågick för fullt ute i Europa och Elov blev inkallad att göra militärtjänst vid I3 i Örebro och var där i några månader, men blev sedan kommenderad till Bodens fästning i Norrbotten. Efter en tid insjuknade han svårt i förkylning som efterhand övergick till barnförlamning (polio). Han flyttades till Bodens lasarett där man började rehabilitera honom direkt med elchocker på kroppen så nerverna skulle komma igång igen. Han berättade att han kunde röra lite på tårna först och det gick sakta framåt så han blev hemskickad med tåg till Frövi station och därifrån med ambulans hem till Rynninge. Han var då fortfarande nästan helt förlamad, men han kunde på egen hand koppla på sig elsladdar på kroppen som gav elstötar till musklerna så kroppen började sakteliga återfå lite styrka. Efter ungefär två år var endast vänster arm förlamad och den förblev så resten av hans liv. Ingen märkte av hans handikapp. Han kunde göra allt som andra kunde. Hans bana som lantbrukare blev förstas spolierad, men Sven kunde fortsätta driva gården med hjälp av John ibland när det behövdes.

Elov som militär.

Under tiden som Elov var sjuk flyttade Olle Pettersson och Sven Lövgren in i Holmsteds hus som låg alldeles bredvid vårt. De hade precis startat bilverkstad i taxi Johanssons garage i Fellingsbro och behövde någon att göra pappersarbetena åt dom och när Elov gick lantmannaskolan fick han lära sig bokföring och tid hade han också. Där började hans kontoristbana som fortsatte tills han blev pensionär. En ny bilverkstad började byggas och det blev Motorbolaget. Jag jobbade själv där i elva år. Olle Pettersson dog 1946 och Lövgren övertog rörelsen själv.

Morbror Sven tyckte mycket om att fiska och jag fick ofta följa med och vittja ryssjor och mjärdar. Han hade köpt en ny eka av Snickar-Ture som var så lätt att ro. Den var så fin, vit och röd. På våren när gäddorna lekte cyklade vi ner vid Valters ladugård över storgårdsängen och ner till ån mittemot Näs och rodde över till andra sidan bakom en udde och där lade vi i fyra-fem ryssjor som vittjades dagen därpå med oftast gott resultat. Hans fiske gav ett bra tillskott till mormors mathållning och ibland när han fick mycket i ryssjorna åkte han till Olofsborg och Anna-Lisa kunde ha både gädda och gös på menyn som var mycket populärt bland gästerna.

När gäddorna hade lekt färdigt tog vi upp ryssjorna och lade ner mjärdarna istället. Dom hade Sven tillverkat själv utav ståltråd och kycklingnät. De hade två ingångar och var mycket bra.

Vi cyklade ner vid Storgår'n till björken vid stenarna nedanför våran ängsloge där vi hade båten låg, sen lade vi mjärdarna i vassen på Storgårdslandet mittemot slottet i Ringaby. När jag blev lite större kunde jag själv få åka ner och vittja och det var alltid lika spännande. En gång hade Sven lagt en mjärde på Holmlandet och Erik i Hilderslund och jag skulle ro över till Ringabyträdgården och köpa jordgubbar så Sven sa att vi kunde titta i mjärden samtidigt, men till vår otur så gick Adolfsson i Holmen och slog med lien efter ålandet och när han såg att vi fiskade på hans mark kom han med lien i högsta hugg och skrek och gormade att vi skulle stanna, men Erik rodde neråt ifrån gubben.

Jag berättade förut om tvätten i brygghuset i Rynninge två gånger om året. Betydligt fler gånger fick jag vara med och tvätta i tvättstugan vid Olofsborg. Första gångerna var jag ganska liten när mamma skjutsade mig på pakethållaren från Rynninge när hon skulle hjälpa Anna-Lisa i tvättstugan. Även där ingick bad för mig i en liten balja och efteråt belönades jag med en sockerdricka och smörgås med prickig korv.

Olofsborg.

Mina minnen från den tid jag har vistats på Olofsborg är mycket positiva och roliga. Det rädde alltid feststämning och alla var glada och trevliga. Många gånger när det var fest i festsalen och jag var med och hjälpte till och bar saker upp och ner för trappan blev jag inbjuden att delta i festligheterna när någon kände igen mig.

En återkommande fest i Olofsborg kallad Musikkivan. Bilden är från 1954 och mamma Rut och moster Anna-Lisa är med på bilden.

Anna-Lisa i köket.

Anna-Lisa var helt fantastisk och aldrig såg jag henne deppig fast hon hade så mycket arbete. Fast personal var en flicka som hette Britta från Gunnarsökna i Götlunda. Hon bodde i det lilla rummet mellan köket och Anna-Lisas rum. Min mamma var då också anställd.

Tillfällig personal var Alice Carlsson, Vera Strand, Ann-Mari Karlsson, Anna Bendsel och så "Lisa med lappen" förstås som alltid ville diska. En liten gubbe som hette Johansson kom också och gjorde lite utomhusarbeten bl.a. gjorde han rent i pissoaren vid stallet.

På verandan vid Olofsborg.

Anna-Lisa och Britta från Götlunda.

Jag var ofta tillsammans med Anna-Lisas Karl-Erik som alltid hade något spännande att göra och han lärde mig mycket. Vi kom bra överens. En gång fick jag följa med honom till Stockholm och gå på Sankt Eriks-mässan. Det var häftigt. Vi bodde i Enskede hos Karl-Eriks föräldrar och syster. Karl-Erik som hittade bra i staden åkte runt och visade mig många sevärd platser och en kväll var vi på Chinarevyn och såg Casinogänget med Carl-Gustaf Lindstedt c/o.

Anna-Lisa läser med mig och Kerstin sticker.

Karl-Erik lyfter mig utanför Olofsborg.

Anna-Lisa tog bara ledigt på onsdagseftermiddagarna och då cyklade hon för det mesta hem till Rynninge, till min glädje. Hon roade mig mycket. Vi ritade och målade i målarböcker och sen läste hon sagor. Det är en tid som jag heller aldrig glömmer.

Min enda kusin på den tiden var Majbritt och hon kom ofta och lekte med mig. Hon var alltid sprudlande glad så jag tyckte mycket om henne. När jag var två år föddes min andra kusin Margareta (senare kallad Karin) i Mygghyttan och vi blev lekkamrater om några år. En vårdag 1947 kom Margareta och bodde hos mig för hon skulle få ett syskon. Det tyckte vi båda var spännande och undrade mycket om hon skulle få en bror eller syster. Den 15 mars föddes hennes bror Karl-Erik och det blev min tredje kusin. Mormor berättade att han hade klyvit hela årsförbrukningen av ved till Mygghyttan som sjuåring. (Bra gjort!).

Kusin Karl-Erik. "Murar-Kalle".

Året därpå föddes Åke som blev min fjärde kusin och honom kunde jag följa från första början. Det var en pigg och glad liten kille. Alltid positiv, men när han blev trött satte han sig på en stol eller mot en vägg och dunkade ryggen emot så det hördes lång väg. Mormor berättade att Sven (Åkes far) gjorde likadant som barn. Jag gick ofta ner till Åke efter skolan och lekte med honom på kvällarna och jag övade också på att lära honom gå. Någon vecka efter ettårsdagen tog han sina första egna

Kusin Åke.

stapplande steg. Jag ville även lära honom vad han hette och var han bodde. Sven-Åke Eriksson från Rynninge och det kunde han nästan. "Fen-Åke Eikahon fån Jynge".

Ett annat minne är när vi skulle laga elstängslet för korna på gårdet och när det var färdigt ville jag prova om det var någon ström i tråden så jag bad Åke att känna efter (min fegis), men han kände ingen ström så jag måste prova själv och då fick jag en riktig stöt. Åke hade gummistövlar som isolerade strömmen.

När Åke slutat skolan började han på tvåårig motormekanikerutbildning vid Centrala verkstadsskolan i Örebro, samma skola som jag gått några år tidigare. Han arbetade sedan vid dåvarande Armerad Betong i Frövi, men som numera heter NCC, tills han övertog gården efter sin far Sven och fortsatte driva

den på kommersiellt sätt med mjölkproduktion. Numera har hans son Markus övertagit gården som han bedriver vedtillverkning till största delen av. Han har fast anställning som mekaniker hos Lars-Åke i Finnåker. Bengtsgården har gått i släkten sedan 1860 när min morfars far Erik Larsson köpte den.

Ulla föddes i december 1949 (syster till Åke) och blev min femte kusin och Lisbet (Elisabeth) 1954, min sjätte kusin. Då hade jag blivit äldre och var inte hemma så ofta och vi umgicks inte så mycket, men när vi träffas på kusinträffar och andra tillfällen har vi mycket trevligt. Jag tycker mycket om dom båda.

Åke, Ulla och Lisbet.

Kusinerna Åke, Ulla, Pelle, Margareta, Lisbet och Karl-Erik.

Nu har jag bara en kusin kvar att berätta om och det är "Lena på Borgen" som blev ett efterlängtat barn för Anna-Lisa och Karl-Erik. En liten solstråle som var till mycket glädje för alla.

Anna-Lisa, Karl-Erik & lilla Lena.

Lena B. föddes 1958 i juli och samma år i september kom vår Lena till världen, så de växte upp tillsammans och blev skolkamrater i alla år och träffas fortfarande ofta och är bästa vänner.

Lena på Borgen är vårt ankare vad gäller släktforskning som har gett mig mycket glädje.

Lena B. har tre pojkar:
Per, Dan och Jens.

Lena Ö. har tre flickor:
Jenny, Sara och Therese.

Lena och Lena hand i hand första skoldagen 1965.

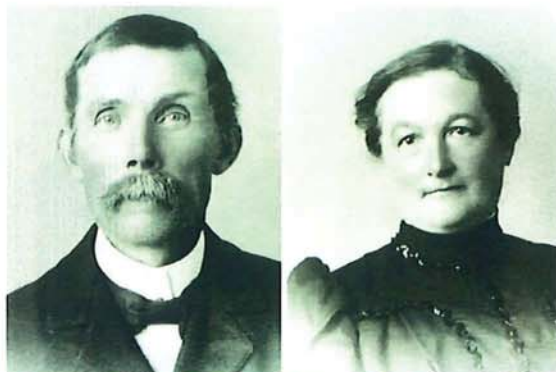

Kusinträff i Rynninge:
Lisbet, Margareta, Pelle, Ulla och Lena B.

Nu återgår jag till min skoltid en stund. På den tiden förekom något som heter skurlov då skolsalarna skulle rengöras. En måndag varannan månad hade vi ledigt och fick vara hemma från skolan. Det kändes skönt en stund, men jag ville mest göra något arbete, så med blåbyxor på gick mina steg ner till hönshuset och jag gjorde rent på golvet. Halmen skulle ut och ny in. Rederna skulle också rengöras. I ett förrum till värplokalen låg ibland någon sur höna på ägg för att få nya kycklingar. Mormor sålde lite ägg till Äggcentralen som hämtade en låda varannan tisdag vid Lillgår'n. Då fick hon lite egna pengar att köpa något till sig själv för. Matpengar tog hon ur morfars portmonnä när jag skulle åka in till Åvikens Handel vid Vassbron och veckohandla. Med nota och 30 kronor cyklade jag varje fredagseftermiddag efter skolans slut och gjorde mina inköp. Ibland hade jag medskick från Jenny i Storgår'n och då kunde jag få 15 öre för besväret. Affärsinnehavare var Lena Holmgren, men hon kallades bara "Lena i Boa". En pratglad och skojig tant.

Det fanns även andra möjligheter till inköp av livsmedel. På torsdagseftermiddagen kl. 15.00 kom Kalle Hekto med fiskbilen och tutade utanför häcken. Tyt, tyt. Och då samlades byns alla katter utanför. Sedan började även Karl-Gunnar Frejd köra en köttbil på tisdagar till mormors glädje eftersom hon var kusin till K.G.s far. De hade slakteri i Frövi och gjorde många delikatesser som mormor tyckte var goda.

När jag nu tänker tillbaka på den tiden så önskar jag att alla hade fått vara med om samma sak, men åren går och en dag kom en otäck tanke i mitt huvud att min mormor och morfar är gamla och snart så finns dom inte längre, men som tur var så fick jag många år tillsammans med dom i Rynninge. En dag sa mormor att vi skulle åka och hälsa på i Stackstoa. Det var hennes barndomshem där hon växte upp med fem syskon som hette Anna, Valdemar, Elsa, Ebba, Elna och så mormor som hette Vilma. (Systemen Anna gick dessvärre bort tidigt i 30-årsåldern av lungtuberkulos).

Mormor Vilmas föräldrar Karl Henrik och Anna Matilda.

Från vänster:

Mormor Vilma, Anna, Elsa, Ebba och Elna.

Mormors bror Valdemar
och frun Emelie.

Valdemar med frun Emelie och sonen Algot bodde fortfarande kvar på gården i Stackstoa och brukade den med mjölkproduktion och skogsbruk. Henry som var bror till Algot var utflugen och jobbade vid Järnvägen i Frövi.

Min morbror Valter som hade tagit körkort och köpt en begagnad Ford Eifel skulle skjutsa oss till dom och det gick bra tills han skulle svänga av från Rabostansvägen. Där i en liten backknäppa blev det motorstopp och bilen började rulla baklänges, men som tur var kunde han bromsa i sista stund och efter ett nytt försök gick det bra och vi kom fram helskinnade.

Där blev vi alltid väl emottagna och undfångades med många godsaker i syrénbersån om somrarna som var

extra mysig. Efter kaffedrickandet skulle vi alltid gå en promenad på en väg genom skogen tills vi kom till en glänta där det var mycket fint. Troligtvis hade mormors förfäder haft sin boning där som hon ville återse.

Systrarna Elsa, Vilma, Ebba.

Ett annat resmål som vi hade var till Kärrboda och hälsade på morfars syster Karolina Erlandsson och hennes man Erland samt deras fosterdotter Gunborg. De hade också ett litet lantbruk med några kor i ladugården, men jag har bara svaga minnen av våra besök där. Elov berättade att Erland som var

Morfars syster Karolina och
maken Erland Erlandsson.

jägare gillrade fast hagelbössan i ladugården och lade en självdöd höna på dynghögen med ett snöre till avtryckaren, så när räven drog i hönan sköt han sig själv. Resultatet är för mig okänt.

Erlandssons flyttade senare till Taborg i Ullersäter och då besökte vi dom många gånger. Karolina blev "Lina i Taborg".

När de äldre avlidet blev Gunborg ägare och bodde där i många år tills hon kom till Brogården i Fellingsbro. Då köpte min son Peter Taborg och blev ny ägare i några år.

Karolina "Lina i Taborg".

Efter avslutad skolgång i sjuan var jag så skoltrött så min enda tanke var att få börja arbeta någonstans. Det fanns gott om arbeten att söka och det var bara fråga om var man ville börja. Pappersbruket i Oppboga tog emot några ungdomar som fick börja med att spika bottnar till kartongen. Envalls och Fellingsbro Verkstäder var andra som behövde arbetskraft, men själv funderade jag att söka till järnvägsstationen i Fellingsbro som var en stor arbetsplats på den tiden.

Nu kom jag inte så långt för ödet ville annat i mitt liv. Erik i Korvike hade blivit av med sin dräng och frågade om jag kunde tänka mig att efterträda honom och eftersom det var det bästa arbete jag visste så blev svaret ja.

På hösten 1953 flyttade jag till moster Kerstin och Erik i Korvike och där trivdes jag väldigt bra. Det var sjutton-arton kor plus ungdjur och en häst i ladugården så ibland blev det lite jobbigt för en knappt fjortonåring, men det roliga övervägde och när jag varit där några månader åtog jag mig att själv rusta i ladugården varannan helg. Min lediga helg åkte jag hem till Rynninge och träffade mina kompisar.

Moster Kerstin och Erik Karlsson.

Kerstin och huset i Korvike.

Nu är det många som tror att vinterkvällarna förr var tråkiga när det inte fanns någon TV, men det var nog tvärtom. Det var många bra radioprogram att lyssna på som t.ex. radioteatrar som kunde vara väldigt spännande, men även nöjesprogram som Veckans Revy med dom kändaste skådespelarna. Många frågesportprogram förekom också.

Vi hade också våra killekvällar på tisdagarna tillsammans med damerna som sydde och stickade på sina alster. Det var Ellen och Erik, Kerstin och Erik, Anna-Lisa och Karl-Erik, Elov, Kennerberg, Allan Edner i Bäcktorp och jag. (Kille är ett kortspel).

Det var ishockey minst en kväll i veckan vid Essingehovsrinken och även pjäxdans några gånger under vintern då det dansades på isen till toner som strömmade ur några högtalare. Recordbio visade också film en kväll i veckan, så nog fick man tiden att gå fast att man inte hade någon TV att titta på.

Under vintern funderade jag ibland på om jag skulle utbilda mig till något yrke och eftersom jag ofta hälsade på Elov vid Motorbolaget så tyckte jag att bilmekaniker verkade vara intressant. Vi skickade in ansökan till Centrala Verkstadsskolan i Örebro och svaret blev positivt så jag kunde börja där i augusti 1955.

Några udda minnen dyker upp i mitt huvud under Korviketiden. En lördagskväll hade Kerstin och Erik bjudit släkt och vänner på kräftska och festen började vid 19.00-tiden, men Anna-Lisa hade jobb på Olofsborg och kom efter vid 21.00-tiden till allas glädje, men när alla skulle skåla henne ifatt undrade jag hur detta skulle sluta för henne. Hon hade inte druckit starkare än sockerdricka vad jag vet och tyvärr så besannades min oro och det hela slutade i katastrof. Hon kräcktes och blev väldigt dålig så jag tror att Karl-Erik skjutsade hem henne efter bara någon timme. Så kan det gå.

Mitt andra udda minne är en lördagseftermiddag när Elov kom ner till Korvike och hälsade på. Erik som var glad i sprit tog fram flaskan och bjöd på och sen var festen igång. Sedan tog spriten slut när de hade som roligast, men Elov hade mera hemma i Rynninge och frågan var bara hur dom skulle komma efter den. Då kom dom på att Per-Håkan kan skjutsa dom med Eriks bil. Litet stolt blev man förstas med ett sånt förtroende och färden började mot Rynninge med alla dessa krökar på Rynningevägen och det gick bra ända till Edvin Nilssons ladugård, där var en s-kurva som jag med hjärtat i halsgropen med nöd och näppe klarade av, men det gick bra och vi kom helskinnade hem. Sedan har jag inget minne av vad som hände, men tänkt många gånger om polisen stoppat oss med en 15-åring bakom ratten och två berusade passagerare. Och var kan Kerstin ha varit den här eftermiddagen? Endera hade hon migrän eller så var hon inte hemma.

Efter att höbärgningen var avslutad var min tid i Korvike som dräng över och jag fick två veckors semester innan skolan skulle börja. Sommaren 1955 var den varmaste på många år så Henry Haag som jobbade i Oppboga hade också semester så vi låg hela dagarna och badade och solade vid ån nedanför Vassbrosågen.

Så en morgon i början på augusti 1955 cyklade jag återigen till Åvikens Handel vid Vassbron, men inte för att handla åt mormor utan för att åka med bussen till Örebro och börja min treåriga bilmekanikerutbildning vid Centrala Verkstadsskolan. Det var mycket spännande, men till min fördel hade jag sällskap av Gunnar Nilsson som hade gått ett år tidigare som elektriker och kunde rutinerna. Gunnar började nu andra året.

Centrala Verkstadsskolan låg alldeles intill Idrotts huset så där tillbringade vi många timmar när det var idrottslektioner. Det var mest handboll som gällde för vi hade en av Sveriges bästa handbollsspelare på den tiden, Rune Åhrling, som idrottslärare. Elevhemmet låg 100 meter från skolan på Restalundsvägen där vi bodde två på varje rum. Min rumskompis var Örebroare, men han kunde inte skilja på mitt och ditt för en kväll när jag kom tillbaka från helgledigheten mötte jag honom på stan med mina bästa byxor och kavaj på sig. Han skulle gå på bio sade han. Han slutade snart och jag fick en ny rumskamrat som var från Striberg och vi var bästa vänner och trivdes bra ihop.

På bottenvåningen låg matsalen med kök som serverade god mat tre gånger dagligen och det fanns minst två rätter att välja på. Där fanns också ett marketenteri som var öppet om kvällarna och där samlades många och umgicks över en fika.

Nu var det så att elevantalet till bilmekaniker var så stort att vi blev uppdelade i två grupper. BM1 och BM2. Vi som tillhörde BM2 var 16 stycken och våran verkstad och skollokal var inhyrd i en skofabrik på norr där Svampen nu ligger. Området heter Rickardsberg. Eftersom elevhemmet och matsalen låg i södra delen av stan blev det många cykelturer varje dag, ibland med regn och ruskväder. Vid sådana tillfällen var jag glad att mejeriet med sin butik bara låg 200 meter ifrån vår verkstad för där kunde vi köpa smörbullar och mjölk till lunch så vi överlevde till kvällen.

Nu var första året till ända och jag började mitt praktikår tillsammans med Lasse Ringaby på Motorbolaget hos Sven Lövgren. Vi var sex anställda. Elov på kontoret, Folke Johansson, Lennart Skantz, Birger Dahl, Lasse Ringaby och jag arbetade i verkstaden.

Min uppgift var mest att bistå Folke, som var folkvagnsspecialist, med att tvätta delarna som skulle repareras. Det ansågs som skitgöra, men det var mycket lärorikt. Motorbolaget var certifierad folkvagnsverkstad.

Min lön första halvåret var 1,75 kr i timmen, men ökade till 1,85 kr andra halvåret.

Jag bodde hemma i Rynninge under sommarhalvåret, men under vintern 1956-1957 hyrde jag och Lasse Ringaby ett rum på Olofsborg av min moster Anna-Lisa som ägde hotellet. Hyran var 120 kr per månad och då ingick tre måltider varje dag.

Tiden gick och jag började mitt andra år på skolan igen i augusti 1957 och rutinerna som följde var samma som första året med ett undantag. Jag hade träffat Marie Anne. Hon jobbade på lasarettet och bodde på Norensbergsgatan 9 så där vistades jag all min fritid.

En kväll knackade det på dörren och in kom vaktmästaren på elevhemmet. Rune Åhrling (samma man som var vår idrottslärare). Han ville se vad jag gjorde när jag inte var på elevhemmet, det var väl hans plikt, men efter det besöket var allt frid och fröjd. Dagen efter kom han till mig och sade i förtroende:

-”Hon är äldre än dig så du måste förstå att hon kommer att bestämma över dig hela livet”. Nu efteråt vet jag att det inte stämmer det som vaktmästaren sade, för ålder visavi vem som bestämmer har inget med varandra att göra.

I början på juni 1958 var skoltiden slut och jag flyttade hem till Rynninge igen, men redan dagen efter började jag med fast anställning på Motorbolaget som varade till 1968 med undantag av ett år då jag gjorde militärtjänst vid flyget i Västerås.

Motorbolaget.

Motorbolaget. Jag till höger.

Marie Anne arbetade kvar på lasarettet så vi träffades bara på helgerna och det var extra viktigt eftersom hon var gravid med vårt första barn som sedan kom till världen 14:e september 1958. Hon var som en liten docka tyckte alla med mycket svart hår på huvudet och blev mycket populär hos sina äldre halvsyskon Ulla och Lotta. Eva-Lena blev dockans namn.

Marie Anne hade tre månaders uppsägningstid och hon ville fullfölja den tiden innan hon slutade på lasarettet, så då uppstod ett dilemma var Eva-Lena skulle vara i veckorna tills uppsägningstiden var slut. När våra nära vänner Gösta och Greta fick höra vårt problem så erbjöd dom att ta hand om Eva-Lena i veckorna tills Marie Anne slutat jobba och det hela löstes på bästa sätt. (Tack Greta för din uppoffring).

Eva-Lena.

Ulla, Marie Anne, lilla nyfödda Lena och Lotta.

När Marie Anne sedan kom hem flyttade vi ihop och bodde på övervåningen hos Bertil och Annie i Fänninge.

Året därefter den 30:e december föddes vårt andra barn. En stor och stabbig kille som vägde nästan 5 kg. Några liknade honom med världsmästaren i boxning Ingemar Johansson. Per-Arne blev stabbens namn.

Fänninge.

Per-Arne.

På våren 1960 tyckte Marie Anne att vi skulle skaffa oss något eget och bad mig att höra efter om det fanns någon lägenhet till oss i Fellingsbro. Jag tog kontakt med kommunalkamreren Gustav Sundelin och utträttade mitt ärende och han föreslog att vi skulle köpa ett av fyra nybyggda hus som kommunen hade övertagit av Norabyggen som gått i konkurs.

Vi skulle få besked inom fjorton dagar och det blev en tid med både hopp och förtvivlan. En kort tid efteråt kom brevet som bekräftade att vi var godkända för ett av husen på Sparstavägen och 1 augusti 1960 kunde vi flytta in. Köpesumman var 51 000 kronor med en kontantinsats på 6 000 som skulle erläggas före

Sparstavägen.

tillträdet samt ett borgenslån på 20 000 som min morbror Elov tecknade på sig. Kontantinsatsen löste jag genom att sälja vår bil till Olle Nordgren och en gåva på 2000 från Bertil och Annie.

Den 14:e oktober 1960 var det så dags för mig att göra militärtjänst vid flyget i Västerås. Jag åkte med tåget från Fellingsbro station och jag minns hur jag tyckte det skulle bli skönt med ett års ledighet från allt arbete hemma, men bara efter någon dag var dom tankarna borta.

Efter två månaders militärutbildning på F1 blev vi förlagda till Viksäng som hade en skola för utbildning av radiosignalister. Vi var fem stycken rekryter på min avdelning som blev tilldelade varsin buss som kallades TMR (transportabel markradiostation) och vår uppgift var att sköta om detta dyrbara fordon med all utrustning som den innehöll. Bussarna vägde 20 ton och maxhastigheten var 40 km i timmen. Vid övningar körde vi ut någon mil utanför Västerås och parkerade bussen, sedan satte vi upp en stor radiomast så signalisterna kunde utföra sitt uppdrag. Under tiden var vi lediga och tillbringade dom oftast med att läsa någon god bok.

TMR-bussen. Jag längst till vänster i bild.

Efter bara tre veckors tjänstgöring skedde en flygolycka vid Virsbo i Västmanland då ett Lansen-plan störtat och sju människor omkom på en bondgård som höll på att

tröska på en loge och just vid detta tillfälle var alla utom en sexårig flicka och hennes mormor inne i stugan och drack kaffe. Flickan och hennes mormor var vid en tvättstuga en bit därifrån.

Vi blev kommenderade till olycksplatsen för att hålla vakt på vrakdelarna i tvåtimmarspass var sjätte timme dygnet runt och det var lite otäckt i höstmörkret om nätterna när elden blossade upp i de nedbrunna byggnaderna och orsakade en del konstiga ljud. Som tur var så patrullerade vi två och två. Vid begravningen deltog vår pluton genom att stå hedersvakt utanför kyrkan.

Nu är vi framme vid början på 1961 och Marie Anne tyckte att vi skulle gifta oss och kontaktade pastorsexpeditionen i Fellingsbro för att bestämma tid och datum. 18:e februari blev bestämt och vi begav oss iväg till Prästgården vid kyrkan och där blev vi vigda av kyrkoherde Alfons Sperring och efteråt bjöd fru Sperring på kaffe med dopp. När den bröllopsceremonin var över väntade en bröllopsmiddag på Olofsborg som en gåva från Anna-Lisa och Karl-Erik.

Våra flickor var också närvarande och den stunden sitter i mitt minne för alltid.

Vår bröllopsmiddag på Olofsborg.

Lena och Lena vid middagen.

I april månad 1961 åkte vi på manöver till Tierp i Uppland och var förlagda vid ett krigsflygfält i fjorton dagar. Det var behagliga dagar med sommarvärme hela tiden och mycket ledighet, men mina tankar var hela tiden hemma hos min familj för vi väntade vårt tredje barn när som helst.

Jag ringde hem varje kväll och kollade läget och den 25:e svarade min kusin Karin som var inneboende hos oss att vi hade fått en pojke. Det blev en stor lättnad för mig, men oj, vad jag längtade hem och få träffa dom alla.

Den 30:e (sista april) kom vi hem alla tre och vi var lyckligt återförenande igen. Pojken var inte så stor, men väldigt söt så han blev allas ögonsten och kallades för "Klimpen".

Nu heter han Peter.

Peter.

Vid ett övningstillfälle som jag minns höll det på att gå illa. Flygeleverna skulle flyga ensamma utan lärare för första gången med Lansen-plan. Jag fick order att parkera nära start och landningsbanan med tre stycken signalister i bussen och när ett av planen landat kom det på sned rakt emot min buss så jag öppnade min dörr och skrek åt mina kamrater att hoppa ut, men som ett mirakel rätade planet upp sig och for förbi oss på nära håll i 250 kilometers fart. Jag har en stor beundran för dessa piloter som endast var arton-nitton år när de började vid flygvapnet för att senare efter fem-sex år ta anställning vid något stort flygbolag som t.ex. SAS.

Flygets centrala signalistskola, FCS som det hette, skulle upphöra i Västerås och flytta ner till Halmstad, så sista halvåret var det vår uppgift att med lastbilar köra ner utrustning som fanns vid Viksäng. Det blev ett bra tillskott till vår lön som bara var 2,50 kronor om dagen. Nu fick vi traktamente på 60 kronor för varje resa och vi hade tumme med kökspersonalen så dom gjorde smörgåsar åt oss varje gång så vi fick behålla hela traktamentet till oss själva.

Nu börjar vi närma oss slutet på inkallelsetiden och vi räknar ner dagarna till muck (militär utryckning i civila kläder) på en muckarkam som hade trettio pinnar och den tog vi bort en pinne på varje dag.

Muckkammen.

Världsläget var oroligt efter att generalsekreteraren i FN, Dag Hammarsköld, hade omkommit i en flygolycka i Afrika och Berlinkrisen var under uppsegling där öst och väst stod mot varandra. Samtidigt dog min morfar och jag anhöll om ledighet för att åka hem och vara med på begravningen, men min ansökan beviljades inte för det ansågs vara så spönt läge i vårt närområde att vi skulle vara i högsta beredskap, men jag tyckte att min morfar var viktigare så jag gick till den högsta officeren på hela regementet och framlade mitt ärende och till min glädje så beviljade han min ansökan omedelbart.

Sista tiden var mycket oviss på grund av oroligheterna i världen så vår hemgång blev framflyttad tills vidare, men dagen före muck kom beskedet att vi skulle få åka hem och då blev det bråttom att packa ner alla persedlar och lämna in på förrådet, sedan fort ut till bilen och åka hem.

Mormor var ganska frisk och kry och hon klarade sig bra med hjälp av Elov som bodde kvar hemma i Rynninge. Sven och Viola var också tillhands när det behövdes. Mormor klagade ibland på att minnet sviker henne och vid ett sådant tillfälle kunde det gått riktigt illa. Hon skulle troligtvis gå ut och plocka blommor efter Fänningevägen och hittade sedan inte hem utan hamnade hos Folke Larsson 500 meter öster om Fänningebyn. Larsson berättade att när han tittade ut så stod en liten gumma i

Mormor Vilma i sitt kök i Rynninge.

hans trädgård. Eftersom hon var så omtumlad kunde hon inte tala om var hon kom ifrån så Larsson ringde till grannen Greta Olsson och hon kom och kände igen mormor. Greta ringde till Viola och berättade att Vilma Eriksson var hos henne och behövde bli hämtad av någon snarast. Elov var hemma så han åkte direkt efter mormor, men först kände hon inte igen honom heller, men efterhand som hon varit hemma en tid blev allt som vanligt igen. När jag hälsade på hos mormor ville hon höra hur det var i Fänninge med Bertil och Annie och jag tror hon var lite stolt att jag var måg åt dom. Mormor klagade aldrig på någonting som jag hörde och inte sade hon något illa eller nedlåtande om någon människa heller. Jag visste att hon hade ont ibland, men när någon frågade henne hur hon mädde så var det "bara bra".

1963 blev min mormor sämre och sämre och minnet svek henne allt som oftast så hon kunde inte bo hemma längre utan kom till sjukstugan i Fellingsbro. Där levde hon till sin död den 5:e april 1965.

1962 var ett ovanligt lugnt år på jordklotet med endast några små skärmytslingar här och där. 1963 blev det desto mer oroligt då Kalla kriget mellan öst och väst eskalerade. Mycket på grund av Berlinkrisen 1961, men framförallt den nya situationen som uppstått på Cuba. Fidel Castro hade genom en revolt tagit makten och var nu diktator i landet. Han allierade sig med Sovjetunionen och de bestämde att upprätta raketbaser på Cuba till förtret för Amerikanerna. Cuba, som ligger bara 15 mil från amerikanska kusten, var nu ett stort hot.

Sovjetunionen, med Nikita Chrusjtjov som ledare, hade sänt iväg 25 fartyg med krigsmaterial och hela världen höll andan tills Crusse avbröt det hela och båtarna vände hem igen.

Men en olycka kommer sällan ensam. Den 22:a november 1963 mördades Amerikas president John F. Kennedy vid en bilkörning på öppen gata i Dallas av en krypskytt som hette Lee Harvey Oswald. Kennedys fru Jackie, som satt bredvid sin man, blev vittne till det hela, men också hon blev lindrigt skadad. Bilen satte högsta fart till hospitalet i Dallas, men hans liv gick inte att rädda. Två dagar efter mordet skulle Oswald flyttas från polishuset till ett annat fängelse i Dallas, men en man som hette Jack Rubenstein hade trängt sig in i polishusets garage och kunde på nära håll avfyra ett pistolskott mot hans bröst. Han gjorde det för Jackies skull sade han.

Nu var det inte bara tråkigheter som hände 1963. Den 26:e november på eftermiddagen kom Elov ut till mig i verkstaden och talade om att Marie Anne hade ringt och sagt att det var dags att åka till BB. Taxi-lvar kom och körde henne till Örebro där hon födde en pojke på natten. Dagen efter förflyttades dom till Lindesbergs BB och låg där i fem dagar. Under den tiden var jag ställföreträdande mamma och vi hade ganska roligt, tyckte jag åtminstone.

Den 2:a december åkte vi och hämtade dom och vi var mycket nyfikna på hur den lille såg ut. Han var väldigt lång tyckte vi alla och Marie Anne sa att "han räcker över hela diskbänken". Pojken var väldigt försigkommen och nyfiken och kunde hålla huvudet uppe länge, så efter tre veckor bäddade Marie Anne upp honom i soffhörnet så att han kunde titta på teve. Pojken var mycket TV-biten och tittade ofta på TV och det var nog där han grundade sin stora kunskap. När storasyskonen börjat skolan och han var ensam hemma med mamma så hade man börjat med morgon-TV. Då satt han med raka ben på golvet framför teven och Marie Anne frågade vad han tittade på. Så fick hon till svar att han tittade på "Tanzania U-land i Afrika". Pojken som tittade på TV heter Anders idag.

Anders.

Samtidigt som det var oroligt i världen så oroade jag mig för min mamma som hade fått cancer sedan en tid tillbaka och som nu strålbehandlades på Radiumhemmet i Stockholm. Ibland med bra resultat och ibland med mindre bra. Tyvärr blev hon sämre och sämre och till slut kom hon till Vitsippan i Örebro där hon avled i mars och begravdes den 13:e april 1964 vid endast 51 års ålder.

Min önskan är att jag hade haft flera minnen av min mamma när jag var liten, men eftersom hon arbetade i Örebro träffades vi inte så ofta av naturliga skäl. Hon arbetade som jungfru åt en familj som hette Smith på Bondegatan och där trivdes hon väldigt bra. Familjen hade två pojkar som var i min ålder och många gånger fick jag följa med henne in till stan och bo i hennes rum. Familjen hade sommarstuga i Fjugesta så där var jag med en hel vecka en sommar och minnet därifrån är alla leksaker dom hade där. De hade även en sommarstuga vid västkusten på en plats som heter Åsa nedanför Kungsbacka och dit blev vi skjutsade av herr Smith i sin Cadillac och vi bodde med dom där i fjorton dagar. Mamma fick en välbehövlig semester, men gjorde även lite sysslor åt familjen under tiden. Huset låg alldeles invid havet så vi tillbringade vår mesta tid där, men några gånger åkte vi rälsbussar till Göteborg och besökte Lisebergsparken som var en stor upplevelse.

Min mamma Rut.

Vi besökte också Sjöfartsmuseet som hade en stor sköldpadda som barn kunde rida på. Och så en tur med turistbåten Paddan förstås som alla besökare vill prova på någon gång. Den här resan skedde 1950 så jag var 10 år gammal då och när vi kom hem till Örebro igen tyckte vi båda att det varit trevligt, men var glada att vara hemma igen.

Min mamma har under hela sitt liv varit anknuten till restaurangbranschen på något vis. Det ser jag på gamla fotografier som vi har många av och där är hon ganska ung. De flesta korten är från Medinge Herrgård som ägdes av familjen Meding och dom anlidade henne ofta för olika göromål och ibland fick jag följa med dit och vara där tills hon åkte hem till Rynninge igen. Familjen hade en dotter som hette Loise och hon var nog en 5-6 år äldre än jag så hon såg efter mig när mamma jobbade. I det stora köket huserade fröken Norling, en barsk dam med skinn på näsan att jämföra med våran gamla skådespelerska Julia Ceasar, men de var troligtvis lika snälla båda två. Fröken Norling hade en stor schäferhund som jag fick rida på. Vid början av 1950-talet behövde Anna-Lisa hjälp på Olovsborg och då flyttade mamma dit och efterhand blev hon även anställd på heltid som varade tills hon blev sjuk och dog.

Mamma var mycket noga med klädseln, både för henne och mig, och jag har många minnen från våra klädinköp. Vi åkte med bussen till Örebro och sedan gick vi först till Ingemars på Järntorget och köpte något till mig och det gick ofta bra, men sen blev det värre att hitta något till henne som passade. Vi gick från affär till affär med samma budskap från henne:

-”Jag skall se på en kjol”.

-”Jag skall se på en blus”.

-”Jag skall se på ett par byxor”, men ofta avslutades det hela med att

-”Jag återkommer”.

Men hur det än blev så gick vi alltid till Nya Konditoriet på Engelbrektsgratan och smaskade på varsin bakelse. När jag tänker efter så hade hon aldrig klänning på sig utan mest kjol och blus och långbyxor.

Jag berättade förut att mamma hade arbetat inom restaurangbranschen nästan hela sitt liv och nu har hon ett barnbarn, Eva-Lena, som har följt i hennes spår. Konstigt, eller hur?

Min mamma Rut och jag.

På min fritid åkte jag ofta till Fänninge för att hjälpa till med något arbete som behövde göras där. Nästan varje lördagsmorgon kl. 06.00 knallade Arne och jag upp till Käcks Åkeri och åkte med mjölk bilen som kom fram lagom till mormor Annie bjöd på frukost innan dagens arbete började. Marie Anne och de andra barnen kom med bilen på eftermiddagen och stannade tills vi åkte hem på kvällen. De sista åren som vi bodde i Fellingsbro hade jag rusten i ladugården varannan söndag, så Bertil fick helt fritt och kunde ägna sig åt sina intressen som mest var att sitta vid skrivbordet med något pappersarbete.

Fänningegården.

Nu är vi komna till våren 1968 då Bertil undrade en dag om jag kunde tänka mig och byta med honom och överta gården på heltid. Då tänkte jag omedelbart på våra barn som skulle få växa upp på landet och jag behövde inte lång betänketid för svaret som blev ja. Vi bestämde datum för bytet till 1:a juni, men eftersom det skulle målas och tapetseras i Fänninge så blev flytten framflyttad till 10:e juni. Vi anlät Erik Lundborg med sin lastbil för att köra de största sakerna. De mindre körde Marie Anne med vår bil.

Annie och Bertil trivdes bra i sin nya bostad och särskilt mormor Annie som hade både släkt och vänner som grannar. Bertil kom så ofta han kunde och hjälpte mig med allehanda göromål, men han gjorde även en hel del därhemma. Bland annat så skrev han den första Fellingsbro-boken som handlade om folkskolorna i Fellingsbro. Dessutom bildade han "Bildarkivet" tillsammans med Sven Olov Axelsson som fortfarande är aktivt.

Bertil och Annie fick 16 år tillsammans på Sparstavägen tills Annie blev sjuk och fick tillbringa sista två åren på nya sjukhemmet där hon avled den 4:e augusti 1986.

Annie och Bertil på Sparstavägen.
Annie gick upp ett trappsteg och bad Eva-Lena att få bli fotad på nära håll för att se längre ut på bilden. Eva-Lena tyckte det var så roligt att hon knäppte en helkroppsbild ändå.

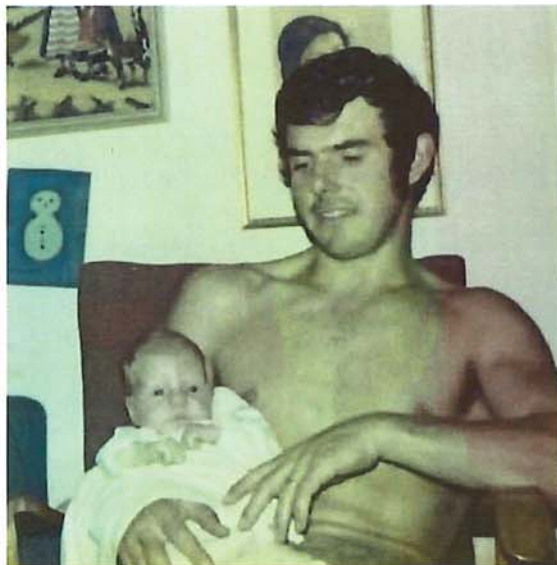
Efter några år i mitt nya yrke ville jag förkovra mig och genomgick en vinterkurs på Kvinnersta för yrkesverksamma lantbrukare tillsammans med Krister Hyckenberg som var bonde i Fyrby med inriktning på ridhästsport. Vi kunde samåka och skjutsade varannan vecka. När vinterkursen var slut gjorde vi en studieresa i slutet av mars till Skåne och besökte bland annat Råbelöfs gods med Sveriges största mjölkbesättning om 230 kor och lika många ungdjur. Sedan vidare till Weibulls och Svalövs växtförädlingsanstalter och såg på deras forskningsarbeten med framkallande av nya sorter. Vi fick veta att det tog ca tolv år att få fram en ny sort av t.ex. havre som oftast fick namn efter forskarens fru. Marie Anne, som skötte gården när jag var borta, fick dra ett tungt lass med mjölkningen och alla andra sysslor på gården, men jag hörde aldrig att hon klagade för att ladugården var hennes liv se.

Tiden gick och barnen växte upp så plötsligt var alla i tonåren med egna idéer och identiteter, men då väntade underverk nummer sju i våran familj när Marie Anne var gravid igen och den 23:e juni 1975 bar det av till Lindesbergs lasarett och Marie Anne blev inlagd på förlossningsavdelningen på en gång. Barnmorskan frågade om jag ville närvara under förlossningen, men jag sa att jag skulle hem och höbärga. (Fegis!).

Vi bestämde att jag skulle ringa kl. 22.00 på kvällen och höra hur läget var och då svarade Marie Anne att det redan var klart och att vi hade fått en flicka.

När vi kom hem blev hon genast allas ögonsten, men efter en tid blev Anders lite avundsjuk på henne eftersom han hade varit minst så länge förut och tyckte att hon fick göra mer än vad han fick, men han var beredd att försvara henne till sista andetaget.

Hon var en bestämd liten krabat som visste var skåpet skall stå redan från början. Den lilla krabaten heter nu Anna.

Jag och vår lilla Anna.

Anna badar i hon i köket i Fänninge.

En händelse som jag vill berätta lite om var vårfloden 1977.

Ingen dåvarande människa hade varit med om något liknande. Fänningebyn var nära att bli isolerad från omvärlden då vattnet steg för varje dag nere vid "Broa" till som mest 60 cm. Mot Rynninge började vi fylla på med grovt makadam i omgångar vid Norrängsbacken, men vattnet bara steg och steg så det blev nästan oframkomligt i alla fall.

Nu var det kritiskt, men vi hade en plan B och det var att anlägga en ny väg på högre mark bredvid den gamla, men som tur var behövdes det inte för det hade varit uppehåll en tid och vattnet drog sig tillbaka. Då var vi framme vid den 5:e juni.

Anders som skulle till skolan fick ta båten och ro över ån till Sverkesta där skolbussen väntade.

Åke i Gåsta berättade att han hade åkt med båten runt våran ängslada och mätt vattendjupet med en åra till 2 meter på djupaste stället. Anledningen till vårfloden var mycket snö under vintern och ihållande regnande under hela våren.

Översvämning på ängen.

Några trevliga minnen som jag har är traditionen med alla kräftsvisor i Fänninge. Det började ganska enkelt med att vi dukade långbord i trädgården utanför bagarstugan och antalet deltagare var ca 12 vuxna och 5 barn. För varje år som gick ökade antalet deltagare till kräftsvisorna så då beslöt vi att flytta in på magasinet istället. Förut hade lokalen använts som spannmåslager i alla år, men stod nu oanvänd och efter en del inredningsarbeten blev det en mysig festlokal.

Bilder från en tidig kräftsvisa ute i trädgården.

Kräftsvisa uppe på magasinet.

Några kvällar före festen samlades ett gäng på magasinet för att iordningställa lokalen med allt som hör till en kräftsvisa. Björkar hämtades på festdagen utav Hans, Micke och mig. Festen började med mingel utanför magasinet där Marie Anne bjöd på bål. En skål för vuxna och en för barnen. Sedan vid 19.00-tiden tog vi vårt medhavda pick och pack och intog festlokalen. Efter en stund blev stämningen hög och då skulle det sjungas allsång med Majlis som duktig allsångsledare. Ett annat trevligt inslag var när barnbarnen uppträdde på loftet och spelade teater som de hade övat in helt överraskande för oss. Skådespelarna var bl.a. Fredrik, Sebastian, Rasmus, Markus, Anna Å, Johanna, Malin, Ida, Jenny, Carin, Sara, Therese, Adrian och Evan. Under hela kvällen kunde vi dansa till musik från Daniels musikspelare.

Många passar på att gå ut för att ta lite frisk luft då och då under kvällen.

Nu hade vi kommit till en gräns för hur många som kunde rymmas på magasinet, men det problemet löstes genom att vi hade hela ladugården stod tom och Anders hade som avsikt att omvandla den till maskinhall. Vi gav oss i uppgift att färdigställa lokalen inom två år för då hade Anders och Annelie planer på att gifta sig där. Det blev ett digert arbete med sprängning av all betong på golvet och rivning av skullgolvet som var av gedigen konstruktion med tvåtumsplank på bärlinor med sex tum i fyrkant och en meters mellanrum. Byggnaden behövde nu stabiliseras så jag kontaktade Rune Skog som kom och inspekterade det hela och han rekommenderade oss att sätta upp högben på var tredje takstol för att vara på den säkra sidan. Sagt och gjort. Med motorsåg sågade jag bort en bit i taget av skullgolvet så det blev enkelt att ställa högbenen på plats. Nästa moment var att måla väggarna inuti och vips så hade vi en större festlokal. Eftersom projektet tagit mindre tid än vår beräkning gjordes en mindre invigning av kräftskiva 2010.

Bilder från kräftskivor ute i ladugården.

2014 bestämde vi att anordna en lite mindre kräftskiva uppe på magasinet igen för gamla tiders skull. Det blev en härlig kväll.

Den stora invigningen av ladugården som festlokal kom lördagen före midsommar 2011 då Anders och Annelie gifte sig och lovade varandra evig trohet inför vigselförrättaren Ingemar Pettersson och 120 inbjudna gäster.

Den dagen blev särskilt ihågkommen för vädret hade inte varit det bästa de sista dagarna, men på lördagseftermiddagen slog det om och det blev den finaste kvällen på hela sommaren. När Anders och Annelie cyklade hem på natten kom det ett stilla sommarregn och blötte ner brudkronan för henne och enligt gammal sägen betyder det tur. Det tror jag fullständigt på nu.

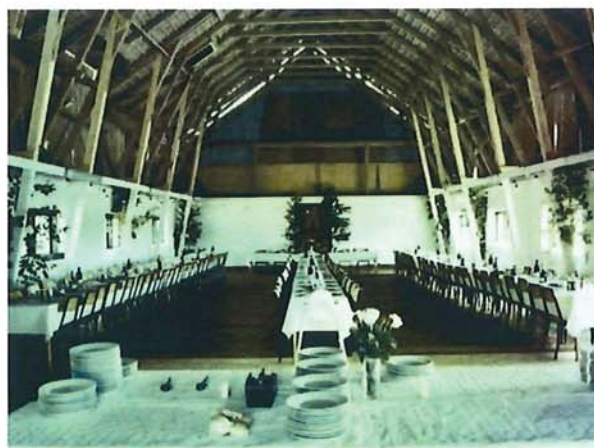
Efter vigselakten blev alla gäster inbjudna att ta för sig av det digra matbordet signerat Eva-Lena och Johnny och det var som alltid mycket gott. En tiopoängare, som någon uttryckte sig.

Annelie och Anders under ceremonin med vigselförrättaren Ingemar Pettersson.

Brudparsentré med traktor.

Ladugården som bröllopsfestlokal.

Anders i sång till frun Annelie.

Ett roligt inslag under kvällen var när Anders överraskade oss alla genom att ställa sig vid mikrofonen och med ackompanjemang av Kalle Nagy på keyboard sjunga sången: "Vi ska gå hand i hand genom livet du och jag".

Då försäkrar jag att inget öga var torrt.

Uppträdde och sjöng gjorde även vännerna i Rynninge. Det var Roger och Kerstin, Bo och Marita Haraldsson, Göran Pettersson och Paulin, Charlie och Helen och Ismo och Marie Mäkiranta. Grabbarna sjöng för Anders och tjejerna sjöng för Annelie. Döttrarna Johanna, Malin och Ida sjöng för dom också.

Spex och sång från vännerna och döttrarna vid bröllopet.

Nu började alla bli kaffesugna och ett bord med tårter och andra godsaker dukades upp innan kvällen avslutades med dans till 02.00.

Hela vigselakten och de viktigaste händelserna under kvällen är filmade så de är inspelade på skiva med ljud och bild på. Här kommer fler bilder från den stora dagen:

Marie Anne och Eva-Lena dekorerar.

Gäster samlade i väntan på brudparet.

Bröllopsceremonin.

Anders och Annelie. Äntligen gifta!

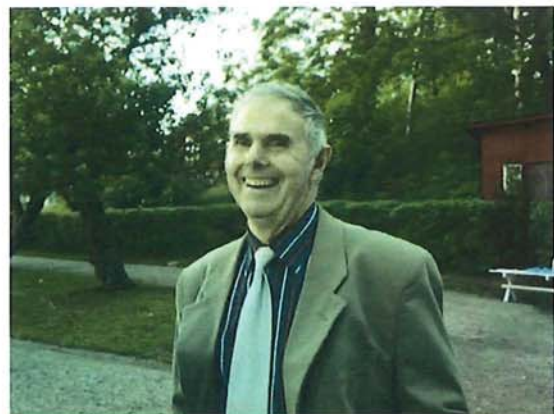
Skål med mamma Marie Anne
och prästen Ingemar Pettersson.

Tal under bröllopsmiddagen. I bild:
Marie Anne, Roland, Annelie, Anders och Agneta.

Bröllopsvals.

Brudgummens far. Jag.

En liten bit av mitt liv, men icke desto mindre minnesvärd, är våra Ölandsresor tillsammans med Hans och Lotta. Det blev ett tjugotal tillsammans och jag ska försöka återge en som jag minns bäst och det är den första. Året var 1978 och när höbärgningen var avslutad packade vi vår bil med ett inlånat tält och två luftmadrasser (egna) och till sist färdkosten som var kaffe och äggmackor. Klockan 08.00 började resan söderut och efter att vi åkt 20 mil var vi komna strax nedanför Norrköping där vi stannade och tog en fikapaus. Nästa etapp blev till Kalmar och Ölandsbron som var en mäktig upplevelse första gången. När vi hade åkt över bron så gjorde vi vårt andra stopp på resan vid en kiosk, så där köpte vi varsin glass och lite godsaker. Nu hade klockan blivit 14.00 på eftermiddagen och vi började den sista etappen på 8 mil till Böda Hamn. Efter 3 mil passerade vi Borgholm och Köpingsvik och vi närmade oss slutmålet mer och mer när jag plötsligt fick en konstig känsla i kroppen att jag var på fel plats och fel tidpunkt och borde vända och åka hemåt igen. Klockan var 16.00 på eftermiddagen, så jag borde ha varit i ladugården istället för att åka omkring ute i världen, men bilen gick hela tiden framåt och snart var vi framme i Böda Hamn och mina tankar försvann och återkom inte mer. Anledningen till att vårt resmål är Böda Hamn var tips från vår grannfamilj Olsson "på Kullen" som hade semester där i 25 år och var mycket nöjda med tillvaron där.

Böda Hamns Camping, reception och kiosk.

När vi var incheckade på campingen sökte vi en plats att sätta upp våra tält på och med tips från Olssons var bästa platsen i ett skogsparti nära Strandkanten där det inte blev så varmt på dagarna, men skogen bestod enbart av stora gamla tallar så marken var täckt av tallkottar som vi fick plocka bort där vi skulle resa våra tält. När detta var färdigt gick vi på en upptäcktsfärd inom området och kollade vad som fanns att se på. Det som var mest intressant att se på var hamnen med ett tiotal fiskebåtar som låg efter kajen. På området fanns även två stycken fiskaffärer med tillhörande rökerier som sålde delikatesser av olika slag. Vi köpte varsin bit nyrökt torsk i en av affärerna och gick sedan hem till tältena i den ljumma sommarkvällen och åt vår delikatess till kl. 00.00.

Fiskebåt KR7. Vi står längst bak i bilden, jag till vänster och Hans i vit skjorta till höger.

Tre utav fiskebåtarna erbjöd fisketurer för turisterna tre gånger dagligen. Båtarna körde ut i en timme och sedan fiskade man i två timmar innan återfärden till land igen. Hans och jag bestämde oss för att följa med på en kvällstur för att se hur det hela gick till och bokade in oss på en båt som hette KR7 och ägarna hette Kalle och Ulla Olsson. De var mycket trevliga så det blev många fisketurer under åren tillsammans med dom.

För 20 kr som resan kostade ingick fiskeredskap bestående av en vinda med fiskelina och ett stort blankt drag plus en plastkasse för fångsten. Båten hade ekolod så när vi passerade ett stim stannade kaptenen båten omedelbart och då släppte man ner draget till botten först och därefter lyftes draget upp en bit innan man började rycka. Hans och jag lärde oss lite teknik för att få mer fisk än de andra genom att först få ner draget till botten och sedan vara sist att dra upp. När det slutade nappa flyttade båten en bit som annars låg och drev och det hela började om igen. Hans och jag fyllde våra plastkassar med torsk, men oförberedda som vi var att ta hand om så mycket fisk så åkte allt ner i soptunnan.

Nästa fisketur var vi mer förberedda. Då gjorde vi upp en eld på strandkanten och dukade långbord och åt pinfärsk torsk som Marie Anne och Lotta hade stekt i en stekpanna över öppna elden. Familjen Olsson från Fänninge var också inbjudna på festen. Ingen trodde då att fisket skulle försämrats så drastiskt på kort tid, men fångsterna blev mindre hela tiden och till slut upphörde fisketurerna med turister helt och hållet. Endast ett fåtal yrkesfiskare fortsatte att fiska så butikerna i hamnen kunde förse kunderna med sina varor.

Bild från en fisketur när Hans bror Åke Mossberg också var med. (Åke närmast i solglasögon och Hans precis bakom).

Två livsmedelsbutiker fanns i Böda på den tiden.

Stigs Allköp som låg närmast campingen och Rosas Handel som låg 2 km norrut där man också kunde beställa varor från Systembolaget.

Minst en gång varje år som vi var på Öland så åkte vi och besökte Borgholm, den enda staden på ön. Om man hade ärende till Systembolaget gick man dit först och hämtade en kölapp som det stod vilken cirkatid man skulle bli betjänad på. Ofta efter flera timmar.

Tiden i Borgholm tillbringade vi ofta på Elsas kafé som är känt för sina goda bakverk och även smörgåsar. Och när vi nu är ute för att frossa så måste vi även göra ett besök på någon glassbar och köpa deras mjukglassar som är mycket goda. Borgholm är en lugn och trevlig stad att promenera i med bilfri gata genom hela centrum.

Öland har många sevärdheter och en av dem är Borgholms slottsruin. Slottet byggdes redan på 1200-talet av Kung Magnus, men förstördes i krig mot danskarna på 1500-talet, men det blev än en gång uppbyggt i sin helhet. Fästningen var en försvarsanläggning ut mot Kalmarsund och man kunde nå över hela sundet med kanonkulorna sådes det. Fästningen utgjorde ett försvarsverk ända till 1806 då elden bröt lös och slottet brann ner till grunden. Nu hade förhållandena ändrats inom krigsmakten och systemet med fästningar var omodernt. Efterhand har ruinen blivit en stor turistattraktion och arena för diverse aktiviteter som t.ex. Badrock med Björn Skifs och andra artister.

Bara ett stenkast från slottsruinen ligger Sollidens slott som byggdes av Drottning Viktoria år 1906 för att hennes hälsa var vacklande och det ansågs vara bra miljö för henne att vistas där. Viktoria var Gustav den sjätte Adolfs första fru. Nu ägs slottet av vår nuvarande kungafamilj som har öppnat upp hela stora parken för allmänheten på somrarna. Kronprinsessan Victoria firar sina födelsedagar på slottet den 14:e juli och då brukar det gå att få se alla kungligheter på plats.

Några andra sevärda platser vi besökte var Ottenby fågelstation på Ölands södra udde där man bedriver en omfattande forskning om fåglarnas flyttbeteende. Alldeles intill fågelstationen ligger fyren Långe Jan som är tillåten att beträda om man orkar att gå upp alla trappstegen. Här avslutar jag nu min minnesvandring på Öland som givetvis bara är en bråkdel av alla attraktioner som ön har att erbjuda.

Marie Anne utanför vårt tält.

Anna, Micke och en kompis leker som fiskar i vattnet.

Den 25:e augusti 1984 fyllde Marie Anne 50 år och uppvaktades den dagen av många gratulanter. Bland annat disponentparet vid Oppboga pappersbruk, Helge och Ulla Jansson, som blev en överraskning och stor glädje för henne. Många presenter fick hon och en vill jag berätta om med nedanstående rader.

Det var en utlandsresa till Rhodos i Grekland som hon fick av Eva-Lena och Johnny och den 14:e oktober kl. 03.00 på morgonen kom dom och hämtade oss alla tre. Anna, Marie Anne och mig och skjutsade oss till Arlanda. Det var våran första utlandsresa så spänningen var mycket stor inför flygningen och när vi taxade ut till startbanan undrade jag vad vi hade gett oss in på. Piloterna gav full gas och vips var vi högt uppe i luften och efter bara en kort stund meddelade kaptenen att vi passerade över Öland mot Polen och vidare ner genom de baltiska länderna tills vi nådde vårt slutmål efter 3,5 timmar. Vi flög länge över floden Donau som var en fantastisk upplevelse att se. På flygterminalen väntade en guide på oss och visade alla till rätt buss för färd till hotellet som låg mitt i centrum av staden som också heter Rhodos.

Foto taget från hotellet.

När vi checkade in på hotellet såg Anna en pool på hotellområdet och direkt efter vi intagit vårt rum bytte vi om till badkläder för att ta ett svalkande dopp i det blå vattnet, men oj, vad det var kallt. Det var bara Anna som kunde bada och hon låg i hela tiden istället. Som tur var fanns en minibar i närheten som sålde glass och goda drinkar och vid poolkanten fanns det solstolar att ligga i så det gick ingen nöd på Marie Anne och mig heller.

Anna i poolen.

Måltider ingick i resekostnaden och serverades i hotellets matsal så det var lite spännande att se vad dom hade att erbjuda. Det var bordsservering med meny att beställa efter och eftersom jag tycker mycket om fisk så blev det min beställning plus en tallrik med soppa. När maten kom in så låg det en hel fisk på en tallrik och den såg ut som en mört jag metat i Sverkestaån och luktade likadant, men soppan var god så jag tänkte att det får väl bli soppa resten av veckan. Nu var det här ett undantag för alla måltider härefter var mycket goda.

Dagen efter att vi anlant blev vi kallade till ett informationsmöte om allt vad Rhodos hade att erbjuda. Guiden som informerade oss var helsvensk och hette Cecilia, men var gift med en grek, berättade att hon blev hembjuden till sina blivande svärföräldrar första gången på söndagsmiddag som bestod av stekta småfåglar med tillbehör, det bästa som huset hade att erbjuda enligt deras kultur. Om hon smakade någon fågel berättade hon inget om, bara att jägarna sköt flyttfåglar höst och vår och det gör vi även i Sverige med den skillnaden att våra småfåglar är fridlysta.

I matsalen på hotellet blev vi bekanta med en trevlig herre som var körsnär som sydde och sålde pälsvaror och eftersom vi hört att när man var på Rhodos skulle man passa på att köpa billiga päls- och guldvaror så beställde Marie Anne en minkpäls av honom. Efter tre provningar var pälsen klar och vi betalade halva priset kontant och resten när vi kom hem. Pälsen var mycket fin, men tiderna

förändrades så det blev snart fult att använda djurskinn i klädesplagg så den kom aldrig till användning någon gång. Under veckan gjorde vi en dagsutflykt med guide och såg det mesta av ön. Bland annat en stad på en bergssluttning där folk bodde i grottor och vi blev inbjudna till en 80-årig dam som hade bott hela sitt liv i en grotta. De flesta av grottfolket hade annat boende, men använde sin grotta som sommarstuga. Sedan besökte vi Rhodos näst störta stad Lindos där alla hus var vitmålade och kallades den vita staden, också med många sevärdheter.

Marie Anne vid havet.

På dagarna efter att vi ätit frukost gjorde vi promenader i staden bland annat till gamla stadsdelen som var bevarad från medeltiden med alla sina präng och gränder och innanför någon dörr satt en liten gumma och sålde sina alster. Utanför affärerna stod alltid någon av innehavarna och så fort man stannade till så kom dom fram och erbjöd sina tjänster och i spritbutikerna bjöds man på smakprov av det man tänkte köpa. Klockan 13.00 stängde butikerna för siesta och allt stannade av till kl. 17.00 då kommersen började återigen.

Varje kväll vid 19.00-tiden besökte vi hamnområdet där det samlades mycket folk på utomhusbarerna för att träffas och ha trevligt. Det var en märklig känsla att i den mörka oktoberkvällen sitta i bara skjortärmarna och titta på all verksamhet som pågick i hamnen.

I hamnens in- och utlopp hade en gång i tiden en stor mansfigur stått bredbent så båtarna kunde segla mellan benen på honom, men han var helt gjord i koppar så vid ett krig blev han nedsmält och använd till krigsmaterial. Statyn var världens åttonde underverk och kallades Kolossen på Rhodos. Här slutar nu berättelsen om vår första utlandsresa, men det blev ytterligare sju resor till Medelhavsöar och tre till Kanarieöarna.

Två veckor före jul 1999 berättade Marie Anne att Johnny och Lena var bjudna till Stora Hotellet i Örebro och frågat om vi ville följa med. Marie Anne hade svarat ja på frågan, men det återstod en liten detalj, vi måste köpa nya kläder för det skulle komma så mycket "fina" människor från restaurangbranschen. Lite motvilligt åkte vi i alla fall en dag in till Örebro och gick till Dressman i närheten av Våghustorget och gjorde våra inköp där innan vi nöjda med dagen återvände hemåt. Dagen för festen var nu inne och framåt kvällen satt jag vid köksbordet och såg en stor buss vid Oppegården så jag tänkte att de ska väl ut på någon resa. Bussen åkte iväg och lite senare åkte även vi till Frövi för Marie Anne skulle köpa blommor där. När vi kom till Frövi så stod samma buss utanför Folkets hus en stund, men det var för mörkt för att kunna identifiera någon passagerare. När vi hade parkerat bilen i Krämargaraget som Marie Anne insisterade på så gick vi uppför stora trappan och in till Krämarrestaurangen för att träffa Johnny och Lena, men till min häpnad såg jag att lokalen var fylld med folk. Nu kände jag igen flera stycken och min hjärna gick upp i stabsläge en stund ända tills några höll upp plakat som bildade ordet "Grattis" så förstod jag att jag blivit lurad på festen vid Stora Hotellet. Det var Marie Anne som hade inbjudit alla våra nära och kära på grund av min stundande 60-årsdag.

Marieanne och jag och våra sju underverk.
Bakre raden från vänster: Lotta, Anders, Ulla, Arne
Främre raden från vänster: Anna, Marie Anne, jag, Lena och Peter.

Den stora bussen hade hon också abonnerat för att underlätta resan för gästerna. När den värsta uppståndelsen var över blev det mingel och jag fick mottaga en hel massa fina presenter innan vi bjöds till bords och ta för oss av den stora buffén som serverades.

Vid mitt bord satt Anna-Lisa och Lena, Elov och Anna-Greta, Kjell och Majbritt, Marie Anne och jag själv och jag minns att mina tankar var att närmare paradiset än så här kan jag inte vara.

När vi hade avslutat måltiden blev det uppträdande med delar av Fellingsbro teatergrupp som spelade upp en egenhändigt komponerad pjäs som enbart handlade om mig och till glädje för publiken som tjöt av skratt.

Fellingsbro teatergrupp.

Sedan var det dags att öppna alla presenter jag fått som fyllde ett stort bord. En trevlig stund som alla följde med stort intresse. Dansmusik strömmade ur högtalare hela kvällen så många passade på och tog en spontansväng på dansgolvet emellanåt. Kaffe med dopp var också tillgängligt hela kvällen. Det var många kamerablixtrar här kvällen och vår fotoexpert Sara har dokumenterat hela festkvällen med bilder så allt finns bevarat för all framtid.

Klockan 01.00 kom bussen för hemfärd och den stora överraskningsfesten var över för alla och jag tror att det blev ett trevligt minne för envar. I Fellingsbro talar man än idag om "den stora festen".

Vid presentbordet.

Marie Anne, Ove, Inga, jag, Elov och Anna-Greta.

Jag, Anna-Lisa, Elov och Anna-Greta.

Margareta, Anna-Lena, Lasse, Krister,
Dan, Bosse, Kåke och Gunnar.

Micke, Magnus, Jörgen och Mian.

Inga, Ove och Marie Anne.

Bernt, Majlis, Bernt, Inga, Kerstin och Hans.

Kåke och gänget igen.

Caroline, Sara, Johanna, Ann-Louise,
Jenny, Carin, Mimmi och Malin.

Gunnar, Gun, Karl-Ivar, Kurt, Ingrid och Karina.

Bibbi, Lotta, Hans och Kerstin.

Majbritt, Kjell, Ingemar och Karin
(min kusin som hette Margareta som liten).

Åke, Markus, Malena och Sussi.

När jag tänker tillbaka på mitt långa liv och allt vad jag fått uppleva så har jag bara goda minnen i mitt huvud. Jag tyckte om att ta traktorn och motorsågen och åka till skogen och hugga. Då kände jag mig väldigt privilegierad, och även alla skogspromenader som jag gjorde på söndagarna är fina minnen. Dessutom spänningen under alla jakt dagar tillsammans med jaktlaget som jag fått uppleva.

Ett av många jakt tillfällen.

Frihetskänslan när jag tog min cykel och åkte på ängsvägarna och lärkan drillade i skyn tills jag kom för nära hennes bo. Då kom hon ner och flög framför mig tills vi var på behörigt avstånd från hennes rede är också ett fint minne. Och alla turer på Sverkestaån om vår och sommarkvällarna när jag ibland kunde fånga några gäddor att ta hem till matbordet.

Sist men inte minst är samvaron med min stora och fina familj minnen som gör att livet är lättare att leva den sista tiden.

Med dessa rader som är skrivna i min sjuksäng hoppas jag att någon har funnit lite nöje i att läsa. Den som hoppas heter Per-Håkan, men kallas mest för Pelle.

(Ps. Tack Eva-Lena och Sara för utan er medverkan hade det inte blivit någonting alls).

Mormor Vilma.

Morfar Karl.

Rut, Astrid, Anna-Lisa, Valter, Karl, Vilma,
Kerstin och Maj-Britt 1935.

Elov, Kerstin och mamma Rut.

Bakre raden: Elov, Kerstin, Anna-Lisa, Sven.
Främre raden: John, Ellen, Karl, Vilma, Rut, Valter.

Anna-Lisa, Astrid, Rut, Maj-Britt, Ellen,
Folke, Elna, Karl, Vilma och Bo.

"John i Mossen".
Morbror John Eriksson.

Ellen med mjölkkärran på nykrattade
grusgångar i Rynninge.

Rynninge.

Anna-Lisa, Ellen, Elov,
Kerstin och Rut.

Elov.

Vilma, Anna-Lisa och Kerstin
plockar ärtor.

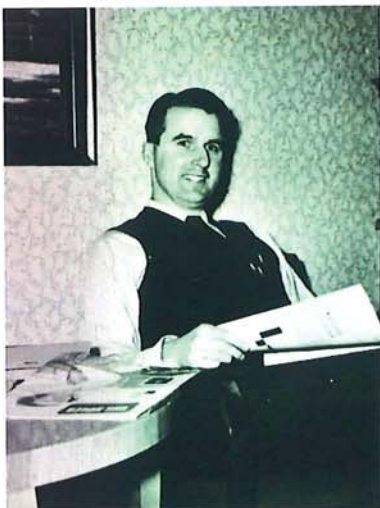
Jag i barnvagn.

Mamma Rut, Kerstin, jag, Ellen, Anna-Lisa
och grannen Lasse Pettersson.

Anna-Lisa och jag leker i snön.

Elov.

Mamma Rut, jag och Anna-Lisa.

Kerstin, jag och Anna-Lisa.

Kerstin och jag i bilen.

Jag.

Jag.

Jag och Margareta (Karin).

Barn i Rynninge. Jag längst fram till vänster.

Ellen, Kerstin, Anna-Lisa och jag.

Jag, Anna-Lisa och Elov.

Jag och Elov.

Bakre raden: Britta, Hans, Kurt, Lennart.
Främre raden: Bernt, Stig, Margareta och Pelle.

Karl-Erik lyfter Kalle, Åke och Ulla.

Kerstin, jag och Anna-Lisa.

Jag.

Jag hoppar utför trappan
vid Olofsborg.

Kerstin, Karl-Erik, jag och Elov.

Jag och Ulla.

Julafton i Rynninge. Jag och Tomten (Karl-Erik).

Jag.

Jag spänner musklerna.

Pelle går två. Elov experimenterar med fotande och framkallning.

Pelle går två. Elov experimenterar med fotande och framkallning.

Min konfirmation.

Jag.

Jag välkammad.

Jag fixar och donar på Sparstavägen.

Huset på Sparstavägen.

Marie Anne njuter av solen.

Påsk i Fänninge 1975.

Påsk i Fänninge 1975.

Kossorna på Fänningevägen.

Jag.

Jag och skördetröskan.

Marie Anne och jag i köket i Fänninge.

Barnen.

Anders, Peter, Eva-Lena, Anna, Ulla, Per-Arne och Lotta.

Barnen.

Ulla, Lotta, Eva-Lena, Per-Arne, Anna, Anders och Peter.

Jaktbild.

Fänninge.

Kusinträff 2017

**Jag och Marie Anne bjöd hem alla barnbarn till Fänninge.
Bakre raden: John, Markus, Ida, Fredrik, Malin, Ann-Louise, Mian,
Emelie, Mona-Liza, Jenny, Therese, Henka.
Främre raden: Micke, Sara, Johanna, jag, Mimmi, Tom.**

Morfar och jag.